Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

CHORWACJA
ALBANIA
BOŚNIA I HERCEGOWINA
SERBIA
CZARNOGÓRA
MACEDONIA

ŻYCIE POLONIJNE
EDUKACJA
TURYSTYKA
MIEJSCA PAMIĘCI

P O L O N I A
W EUROPIE POŁUDNIOWO-WSCHODNIEJ

Ministerstwo Spraw Zagranicznych
2014

Spis treści

I Wstęp

Mapa poglądowa 7

II Życie Polonijne

Gdzie Polonia jest najbardziej liczna? 11
Albania 13
Bośnia i Hercegowina 15
Chorwacja 17
Czarnogóra 19
Serbia 21
Macedonia 23

III Edukacja

Gdzie Polonia uczy się języka polskiego? 27
Dzieci w polskich szkołach 29

IV Miejsca Pamięci

Gdzie jest najwięcej miejsc związanych z Polską? 33
Albania 35
Bośnia i Hercegowina, Serbia, Kosowo 37
Chorwacja 39
Macedonia 41

V Turystyka

Którędy Polacy jeżdżą na wakacje? 45
Albania, BiH, Macedonia, Serbia, Kosowo 47
Chorwacja 49
Czarnogóra 51

Wstęp

I

Podstawowe informacje o państwach ujętych w opracowaniu

Mapa poglądowa

CHORWACJA
HRVATSKA

stolica:	**Zagrzeb**
powierzchnia:	**56 594 km²**
język urzędowy:	**chorwacki (hrvatski)**
waluta:	**kuna (HRK)**
liczba ludności:	**4 601 469**

BOŚNIA I HERCEGOWINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNA I HERCEGOVINA

stolica:	**Sarajewo**
powierzchnia:	**51 129 km²**
język urzędowy:	**bośniacki, chorwacki, serbski**
waluta:	**marka zamienna (BAM)**
liczba ludności:	**3 791 662**

CZARNOGÓRA
CRNA GORA, ЦРНА ГОРА

stolica:	**Podgorica**
powierzchnia:	**13 812 km²**
język urzędowy:	**czarnogórski** (crnogorski, црногорски)
waluta:	**euro (EUR)**
liczba ludności:	**620 029**

Ambasada RP w Chorwacji

Ambasada RP w Bośni i Hercegowinie

Ambasada RP w Czarnogórze

Ambasada RP w Al

SERBIA
СРБИЈА, SRBIJA

stolica:	**Belgrad**
powierzchnia:	**77 474 km²**
język urzędowy:	**serbski (српски, srpski)**
waluta:	**dinar serbski (RSD)**
liczba ludności:	**7 181 505**

KOSOWO
KOSOVA, КОСОВО

stolica:	**Priština**
powierzchnia:	**10 887 km²**
język urzędowy:	**albański, serbski**
waluta:	**euro (EUR)**
liczba ludności:	**1 836 529**

MACEDONIA
МАКЕДОНИЈА

stolica:	**Skopje**
powierzchnia:	**25 713 km²**
język urzędowy:	**macedoński (македонски)**
waluta:	**denar macedoński (MKD)**
liczba ludności:	**2 058 539**

ALBANIA
SHQIPËRIA

stolica:	**Tirana**
powierzchnia:	**28 748 km²**
język urzędowy:	**albański (shqipe)**
waluta:	**lek (ALL)**
liczba ludności:	**2 831 741**

Życie Polonijne

II

Liczebność Polonii i Polaków
Główne ośrodki życia
Organizacje i wydarzenia polonijne

Gdzie Polonia jest najbardziej liczna?

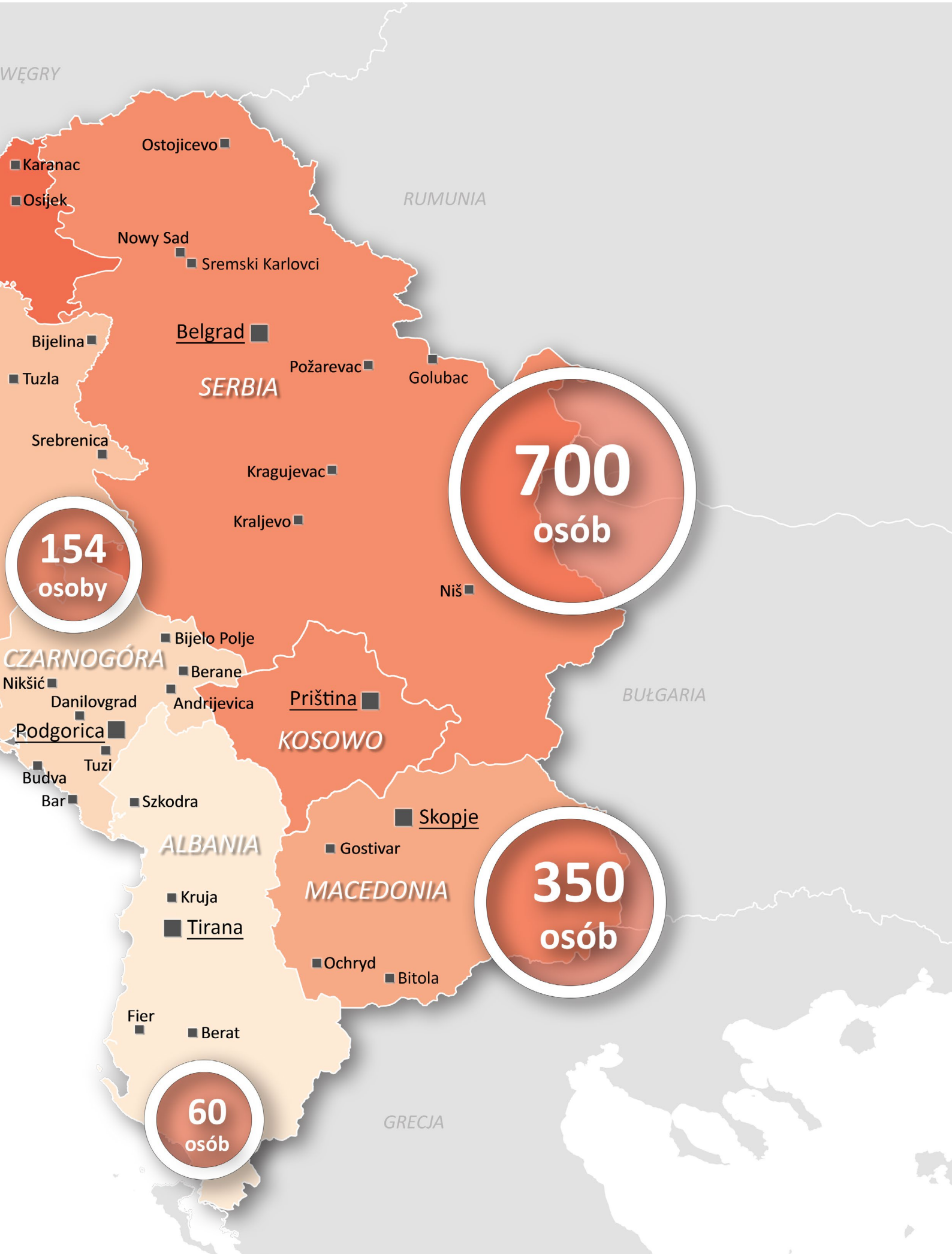
WĘGRY
RUMUNIA
Ostojicevo
Karanac
Osijek
Nowy Sad
Sremski Karlovci
Belgrad
Bijelina
Tuzla
Požarevac
Golubac
SERBIA
Srebrenica
Kragujevac
Kraljevo
700
osób
154
osoby
Niš
Bijelo Polje
CZARNOGÓRA
Berane
Nikšić
Danilovgrad
Andrijevica
Priština
BUŁGARIA
Podgorica
KOSOWO
Tuzi
Budva
Bar
Szkodra
Skopje
ALBANIA
Gostivar
MACEDONIA
350
osób
Kruja
Tirana
Ochryd
Bitola
Fier
Berat
60
osób
GRECJA

Albania

Warsztaty w Centrum Socjalnym Don Bosko

Regionalne Seminarium Korczakowskie w Tiranie, 14-15 czerwca 2012

Wystawy polskiego malarstwa i fotografii odbywają się w renomowanych galeriach Tirany

Wystawa w centrum Tirany przed budynkiem parlamentu: „Prośba Dziecka" J. Korczaka

Recital chopinowski prof. Rudiny Ciko na scenie głównej Opery w Tiranie

Wystawa poświęcona Mari Skłodowskiej - Curie

Społeczność Polonijna w Albanii jest stosunkowo niewielka, co może być przyczyną braku formalnej organizacji poloninej w Albanii. Polonia nie organizuje również żadnych imprez związanych z tematyką polską.

Czynnikiem mającym znaczący wpływ na propagowanie języka i kultury polskiej jest coroczne wysyłanie na studia do Polski grupy 12 – 15 młodych osób. Po zakończeniu studiów podtrzymują oni kontakt z ambasadą oraz skupiają się w Towarzystwie Przyjaźni Albańsko – Polskiej i Towarzystwie Chopinowskim, biorąc aktywny udział w różnych przedsięwzięciach i imprezach związanych z Polską.

Zauważalna jest praca polskich misjonarzy. Pracują oni głównie w północnych regionach kraju, nawet w trudno dostępnych górskich wioskach. Obecnie w Albanii przebywa 7 księży i 3 siostry zakonne. Szczególną rolę odgrywa polski Salezjanin – wieloletni dyrektor ośrodka im. Don Bosko, gdzie prowadzone są zajęcia z dziećmi niepełnosprawnymi, dziećmi romskimi, różne kursy (elektryczne, ślusarskie itp.) oraz normalne zajęcia szkolne w programie szkoły podstawowej.

polska pomoc

Wspólnie z ambasadą RP realizowane są od trzech lat, w ramach pomocy rozwojowej, zajęcia dla instruktorów i nauczycieli dzieci specjalnej troski. Został nawet wydany na ich potrzeby specjalny podręcznik.

Polska na przełomie lat 2010/2011 udzieliła pomocy materialnej ofiarom powodzi (ok. 200 tyś. EURO). Za okazane wsparcie dziękowały Polsce najwyższe władze albańskie.

Bośnia i Hercegowina

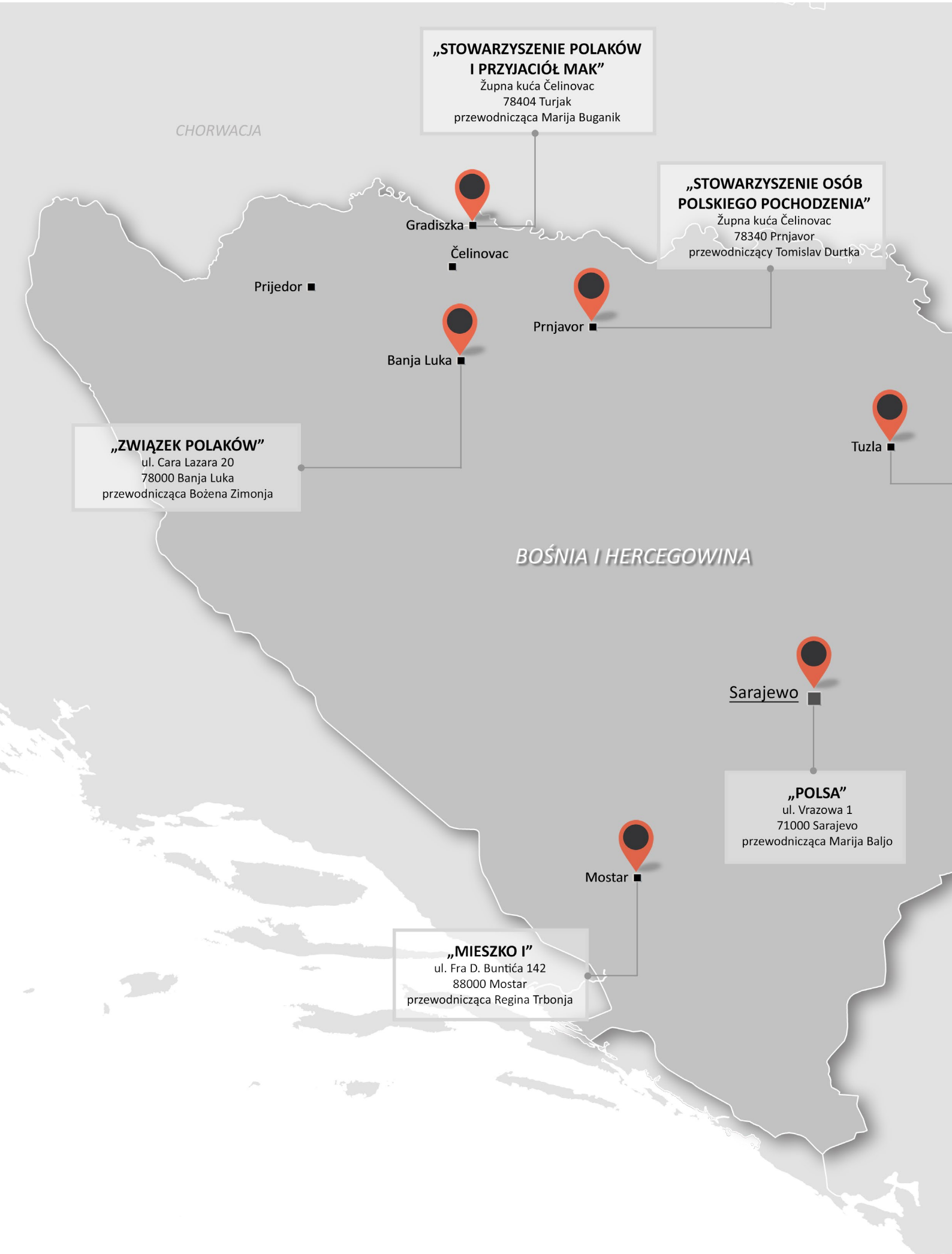

„STOWARZYSZENIE POLAKÓW I OSÓB POLSKIEGO POCHODZENIA”
ul. Armije BiH 2
75000 Tuzla
przewodnicząca Izabela Sowińska-Andrić

W Bośni i Hercegowinie działa sześć stowarzyszeń polonijnych. Z racji słabej znajomości języka polskiego, wysokiej średniej wieku i trudnej sytuacji materialnej, Polonia w BiH nie wydaje prasy polonijnej, nie współtworzy żadnego radia ani telewizji. Dzięki zaangażowaniu młodszych przedstawicieli diaspory, informacje o działalności organizacji polonijnych można odnaleźć w internecie.

W Bośni i Hercegowinie działa Polski Kontyngent Wojskowy PKW EUFOR/MTT. W jego skład wchodzi m. in. Mobilny Zespół Szkoleniowy w Banja Luce oraz Zespół Łącznikowo - Obserwacyjny w Doboju. Polacy służą także w kwaterze Sił EUFOR oraz w Europejskim Oddziale Żandarmerii Wojskowej.

NAJWAŻNIEJSZE IMPREZY POLONIJNE

„PIEROGIADA” W MIEŚCIE ĆELINOVAC
Festiwal i prezentacja umiejętności kulinarnych od lat cieszący się niesłabnącym zainteresowaniem lokalnych społeczności

FESTIWAL MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH
„MAŁA EUROPA” W PRNJAVORZE
Polska organizacja polonijna ma swoje stanowisko na festiwalu. Głównym celem uroczystości jest zaznajomienie uczestników z polską kulturą.

Chorwacja

Koncert Polskich Kolęd

PTK „Kopernik" - Klub Seniora, Zagrzeb

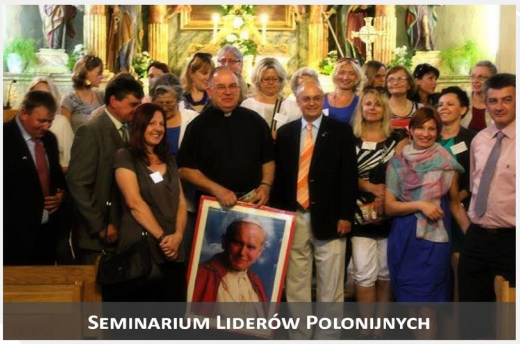

Seminarium Liderów Polonijnych

Polonia na Półwyspie Pelješac

PTK „Polonez", Święto Bobu

Polskie Towarzystwo Kulturalne im. Mikołaja Kopernika w Zagrzebiu
ul. Mesnička 6 dv. I p.
10000 Zagrzeb
tel/fax:00385(0)1 4921919
kom 00385(0)98 9327359
e-mail: kopernik@zg.htnet.hr
kopernikzg@yahoo.com
www.zagrzeb.polemb.net/www.ptk-zagreb.hr
Przewodnicząca: Jolanta Sychowska-Kavedžija

Redakcja kwartalnika "Kopernik"

Polskie Towarz
w Z
Čič
100
tel.: 01
fax.: 01
e-mail: beata
Przewodnicz

Polskie Towarzystwo Kulturalne im. Fryderyka Chopina w Rijece
Korzo 35/III
51 000 Rijeka
Fax, tel: +385 51 214 707
mob.+385 91 251 69 52
e-mail: chopin.ri@hi.htnet.hr; navi-tas.travel@gmail.com
www.chopin-ri./udruga.html
Przewodnicząca: Jolanta Čar

Działające stowarzyszenia pełnią ważną rolę w utrwalaniu polskich tradycji narodowych i kulturalnych, rozwijaniu zainteresowania Polską, nauczaniu języka polskiego. Organizowane są obchody polskich rocznic i świąt narodowych, regularne spotkania członków, wieczory poezji oraz koncerty.

ZYSTWO OŚWIATOWE
AGRZEBIU
kovina 24
00 Zagreb
/ 61 99 931
/ 61 99 977
.glinska@gamc.hr
ąca: Beata Glińska

POLSKIE TOWARZYSTWO KULTURALNE "WISŁA"
Trg A. Starčevića 3
31000 Osijek
Tel. +385-9117360313
e-mail: udruga.wisla@gmail.co
adrijana.jerry@gmail.com
Przewodnicząca: Adrijana Jurilj

GRUPA WOKALNA „WISŁA" PRZY PTK „WISŁA"

POLSKIE TOWARZYSTWO KULTURALNE "POLONEZ" W CHORWACJI
Obala Kneza Višeslava 4
21216 Kaštel Stari (k/ Splitu)
tel. +385959031585
e-mail: udruga.polonez@gmail.com
http://www.udruga-polonez.hr/
Przewodnicząca: Ewa Kaštelan

POLONEZ

Misję duszpasterską w Chorwacji pełni obecnie 15 księży, m.in. ze zgromadzeń Misjonarzy Krwi Chrystusa i Najświętszego Serca Jezusowego (sercanie) oraz Paulinów. Przebywają tu także trzy siostry zakonne.

GRUPA WOKALNA „WISŁA" PRZY PTK „KOPERNIK"

DNI POLSKIE

WARSZTATY „POLSKA WIEŚ GLOBALNA"

SPOTKANIE PTK „WISŁA", OSIJEC

MIKOŁAJKI W PTK „POLONEZ", KASTELE

Czarnogóra

Wycieczka nad Jezioro Biogradzkie 2011 r.

Kolonie letnie dla dzieci w Puławach 2011 r.

Spotkanie świąteczno - noworoczne 2012 r.

Spotkanie świąteczno - noworoczne 2012 r.

Dzień Polonii i Polaków za granicą w Warszawie 2012 r.

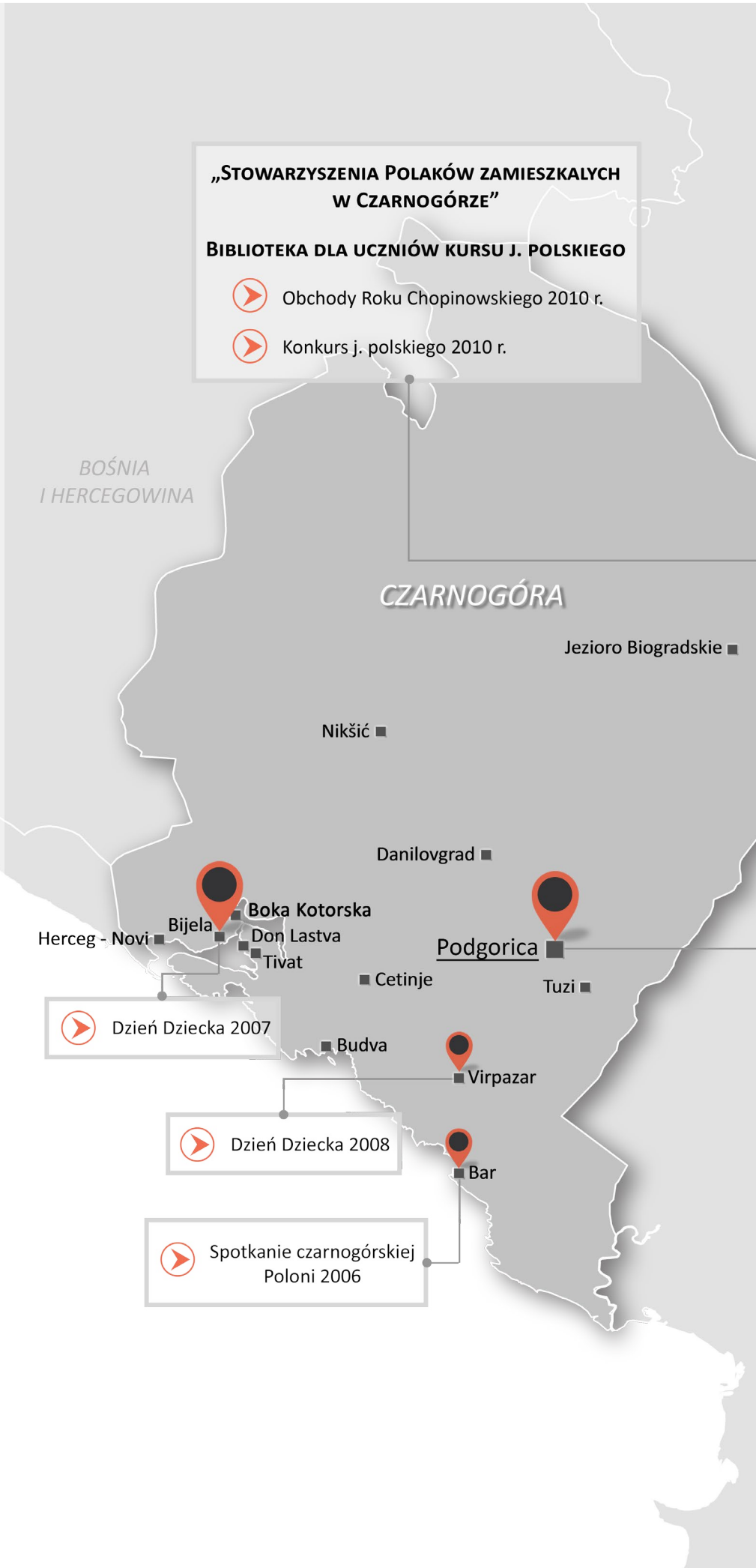

- Wigilie Polonijne w Ambasadzie RP
- Kiermasze Świąteczne

Na terenie Czarnogóry od 2003 r. działa organizacja Polaków o nazwie "Stowarzyszenie Polaków zamieszkałych w Czarnogórze", z siedzibą w Bijelo Polje. Obecnie stowarzyszenie liczy 110 członków.

Od 2008 r. Stowarzyszenie Polaków Zamieszkałych w Czarnogórze wydaje czasopismo „Głos Polonii" , a od 2010 r. biuletym młodzieżowy „Wakacje z Polską".

DZIEŃ DZIECKA W CZARNOGÓRZE

Od 7 lat Ambasada RP w Podgoricy organizuje obchody Dnia Dziecka w Czarnogórze, m. in. wycieczki, wspólne gry i zabawy dla dzieci i młodzieży polonijnej oraz ich rodzin.

PARK NARODOWY IVANOVE KORYTA 2013 R.

DUBROVNIK 2012 R.

Serbia, Kosowo

Warsztaty tkackie w Leskovac

Warsztaty tkackie w Leskovac

Warsztaty tkackie w Leskovac

Warsztaty „Mój Prezent”

Warsztaty „Mój Prezent”

Osoby polskiego pochodzenia są trzecią w Ostoičevie pod względem liczebności grupą etniczną po Serbach i Węgrach.

- Społeczność polska skupiona jest głównie wokół założonej w ubiegłym stuleciu parafii ewangelickiej
- Zespół folklorystyczny „Wisła”

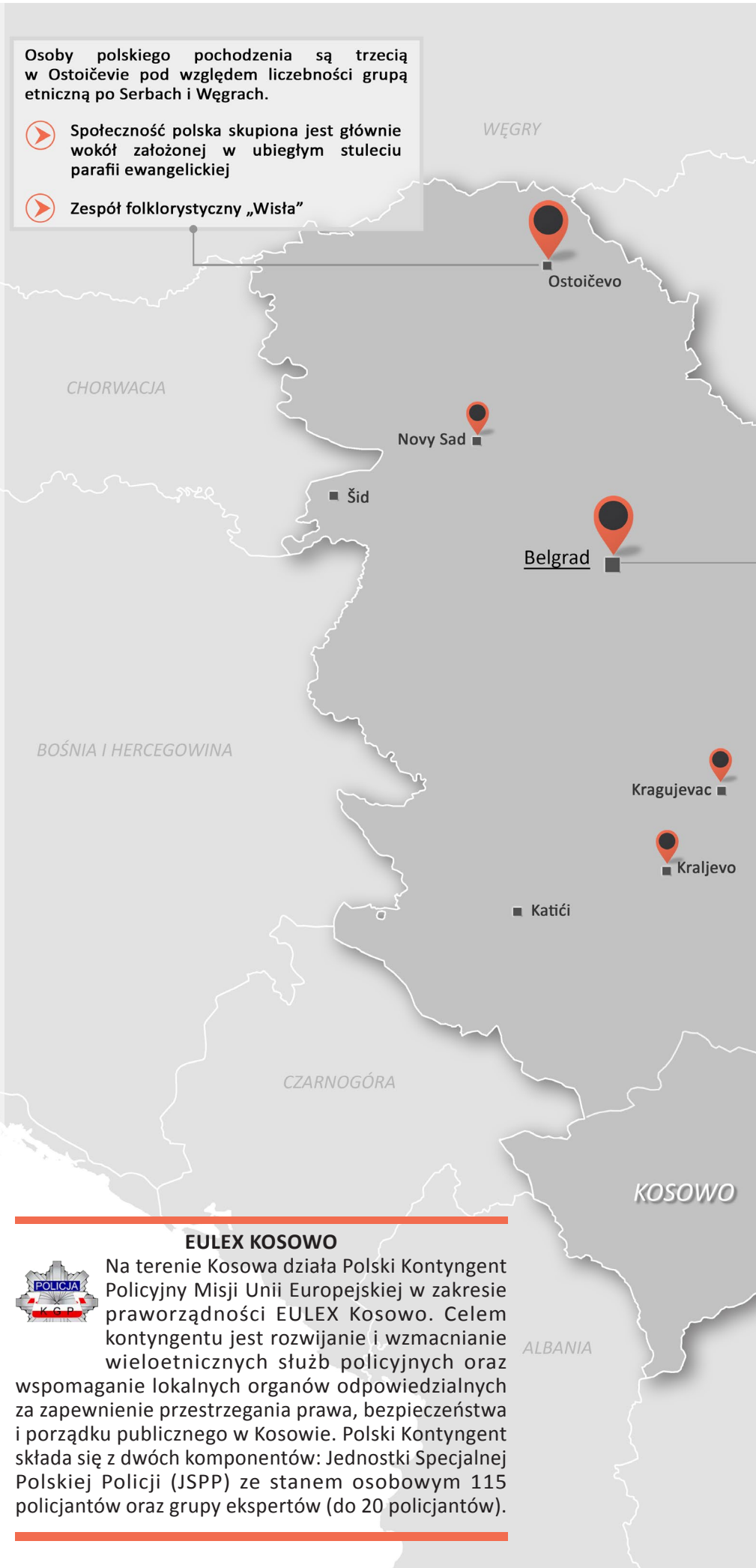

EULEX KOSOWO

Na terenie Kosowa działa Polski Kontyngent Policyjny Misji Unii Europejskiej w zakresie praworządności EULEX Kosowo. Celem kontyngentu jest rozwijanie i wzmacnianie wieloetnicznych służb policyjnych oraz wspomaganie lokalnych organów odpowiedzialnych za zapewnienie przestrzegania prawa, bezpieczeństwa i porządku publicznego w Kosowie. Polski Kontyngent składa się z dwóch komponentów: Jednostki Specjalnej Polskiej Policji (JSPP) ze stanem osobowym 115 policjantów oraz grupy ekspertów (do 20 policjantów).

SOBOTNIA SZKÓŁKA POLONIJNA

- Nauczanie języka polskiego
- Nieformalne spotkania starszego pokolenia
- Imprezy okolicznościowe (np. Dzień Dziecka)

STOWARZYSZENIE „YU POLONIA"

Organizacja biorąca aktywny udział w organizowanych w Polsce spotkaniach polonijnych - konferencja Stowarzyszenia Polonika Balkanica, Światowe Forum Mediów Polonijnych, konferencja Prezesów Europejskiej Wspólnoty Stowarzyszeń Polonijnych. YU Polonia jest społecznym opiekunem miejsc pamięci narodowej.

KLUB STYPENDYSTÓW SEMPER POLONIA

skupia kilkanaście osób (nie tylko aktualnych stypendystów ale też osoby, które ukończyły już studia. KSSP jest aktywnym współorganizatorem imprez o charakterze integracyjnym.

KFOR - MIĘDZYNARODOWE SIŁY POKOJOWE NATO

Polski Kontyngent Wojskowy (PKW) KFOR wchodzi w skład Międzynarodowej Grupy Bojowej Wschód (Multinational Battle Group – East MNBG-E) pod dowództwem amerykańskim. Polscy żołnierze (230) stacjonują w bazie amerykańskiej Camp Bondsteel.

WYPOSAŻENIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ W KATIĆI

WYPOSAŻENIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ W KATIĆI

WYPOSAŻENIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ W KATIĆI

WYPOSAŻENIE SZKOŁY PODSTAWOWEJ W KATIĆI

WYMIANA DRZWI NA ODDZIALE DZIECIĘCYM SZPITALA W ŠID

Macedonia

W okręgu konsularnym mieszka około 350 Polaków stanowiących w większości osoby, które przybyły z Polski w czasach byłej Jugosławii. Znaczny procent stanowią kobiety, małżonki Macedończyków. Brak jest emigracji zarobkowej.

Największym skupiskiem Polaków jest stolica Macedonii, Skopje. W innych miastach, jak Bitola, Ochryd, Gostivar znajdują się niewielkie grupy Polaków, od kilku do kilkunastu rodzin.

Na terenie Macedonii działają 2 organizacje polonijne, obydwie z siedzibą w Skopje. Zadaniem towarzystw jest zjednoczenie sympatyków polskiej kultury i obyczajów w Macedonii, jak również obywateli polskich, którzy mieszkają tu na stałe lub tymczasowo.

Macedońsko - Polskie Towarzystwo Kultury „Wardar”
Bulwar Jane Sandanski 109/I/13, Skopje
Telefon: 00 389 2 2447 550
E-mail: jordansamardziski@yahoo.com
Prezes: Jordan Samardżiski

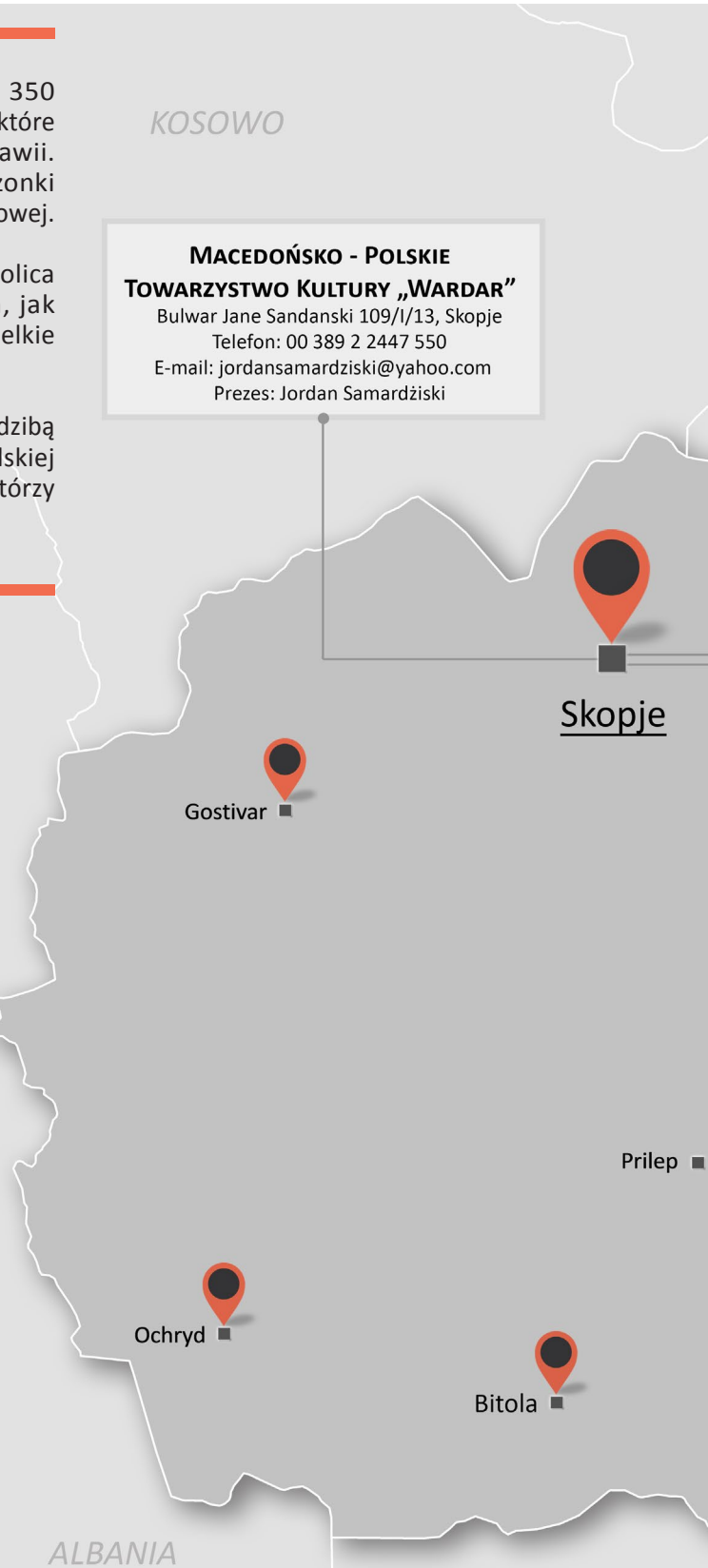

DNI KULTURY POLSKIEJ W MACEDONII
Impreza cykliczna będąca afirmacją polskiej kultury w Macedonii

- Promocje filmów polskich
- Koncerty muzyki Chopina w Biotoli
- „Wieczory Polskie”

Zespół Folklorystyczny „Ziemia Bydgoska” z Polski w Ochrydzie

Otwarcie Siedziby Towarzystwa „Wisła”

NAJWAŻNIEJSZE IMPREZY J

- „Konkurs Chopinowski” z udziałem uczniów sz z całej Macedonii, 12.11.2010 r.
- Spotkanie z polskim reżyserem K. Zanussim, 1
- Wykład i film związany z setną rocznicą otrzym Skłodowską - Curie w dziedzinie chemii, 23.09

SERBIA

TOWARZYSTWO PRZYJAŹNI I WSPÓŁPRACY MACEDOŃSKO - POLSKIEJ „WISŁA”
P.O. Box 483, 1001 Skopje, Republika Macedonii
Telefon: 00 389 2 24 47 128
00 389 2 3065265
Fax: 00 389 2 24 47 128
E-mail: wisla@mail.net.mk
Strona internetowa: www.wislaweb.org
Prezes: Prof. dr Božin Donevski

BUŁGARIA

Kumanowo

POLSKIE STOWARZYSZENIE W MACEDONII „KLUB POLONIA – SKOPJE”
1ooo Skopje ul. Vostanicka 130, R. Macedonija
Telefon: 00 389 2 2736227
00 389 2 3094069
Kom. 389 75 562078
E-mail: mariaba5@yahoo.pl, tpsaurek@yahoo.pl
Prezes: mgr Teresa Prokopowicz-Saurek

MACEDONIA

Strumica

GRECJA

WIELKANOC W AMBASADZIE RP 2014 R.

MAJÓWKA 2013 R.

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI 2012 R.

MIKOŁAJKI

EDNORAZOWE

koł podstawowych i średnich

6.04.2011 r.

nania Nagrody Nobla przez Marię
.2011 oraz 11.11.2011 r.

ŚWIĘTO KONSTYTUCJI 3 MAJA 2013 R.

MAŁE GRANTY 2012 R.

Edukacja III

Szkolne Punkty Konsultacyjne
Szkoły społeczne
Kursy języka Polskiego

Gdzie Polonia uczy się języka polskiego?

Chorwacja:

1. Szkolny Punkt Konsultacyjny w Zagrzebiu (w zajęciach szkolnych uczestniczy 53 dzieci, w przedszkolu - 8 i w zerówce – 5).
2. Szkółka języka i kultury polskiej przy Polskim Towarzystwie Kulturalnym „F. Chopin" w Rijece (8 dzieci)
3. Szkółka języka i kultury polskiej przy Polskim Towarzystwie Kulturalnym „Wisła" w Osijeku (14 dzieci)

Serbia:

4. Szkoła Polonijna w Belgradzie
5. Filia Szkoły Polonijnej w Belgradzie w miejscowości Vrnjačka Banja

Czarnogóra:

6. Kurs języka polskiego w szkole podstawowej „Marko Miljanow" w Bijelo Polje. Kurs ukończyło 79 osób.
7. Planowane otwarcie kursu języka polskiego w Podgoricy we wrześniu 2014 r.

Macedonia:

8. Sobotnia Szkółka Języka Polskiego dla Dzieci i Młodzieży przy Towarzystwie Współpracy i Przyjaźni Polsko-Macedońskiej „Wisła" w Skopje

   Polonistyka, Katedra Slawistyki Wydziału Filologicznego im. Blaže Koneskiego, Uniwersytet św. Cyryla i Metodego w Skopje

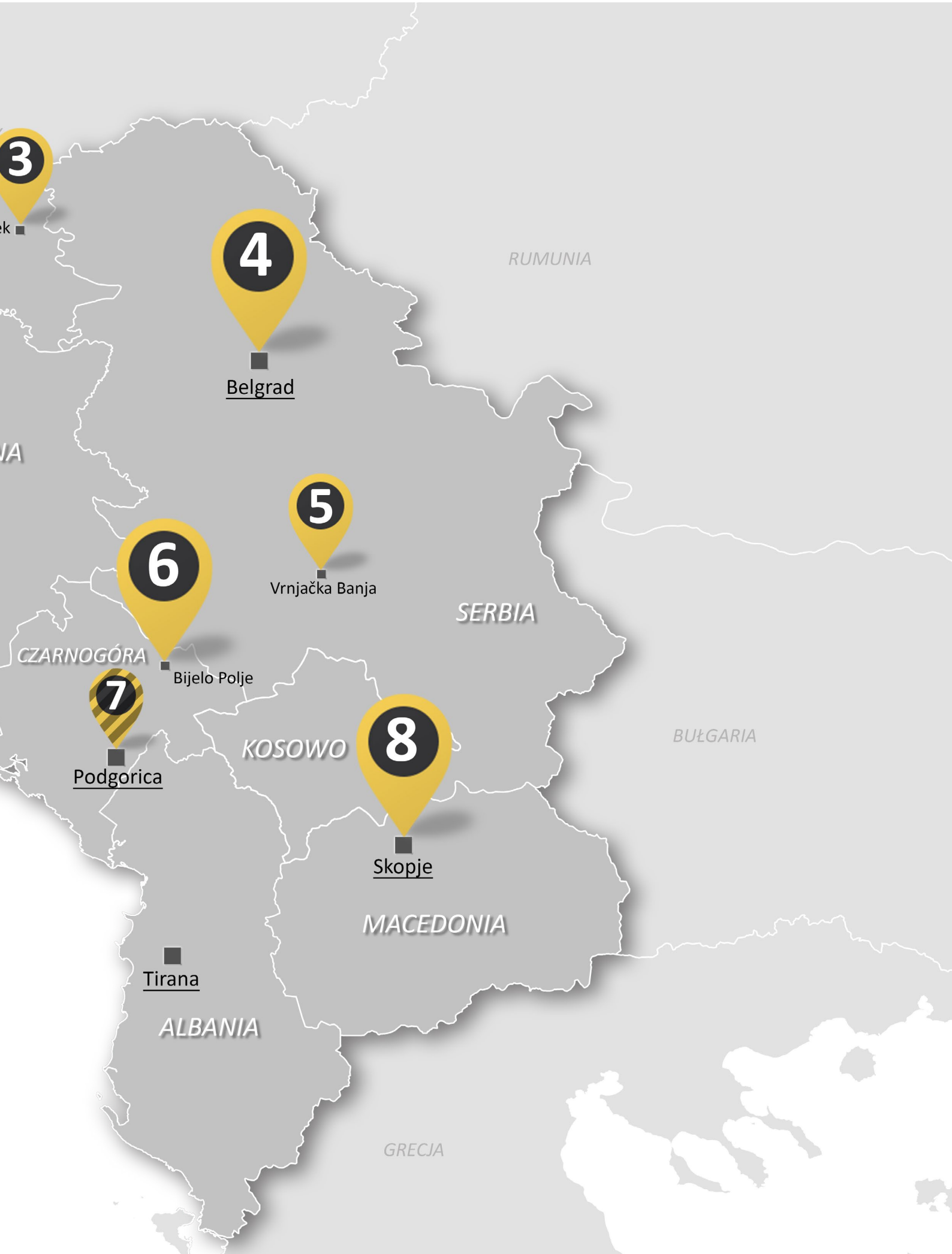
3
4
Belgrad
RUMUNIA
5
Vrnjačka Banja
6
SERBIA
CZARNOGÓRA
Bijelo Polje
7
Podgorica
KOSOWO
8
BUŁGARIA
Skopje
MACEDONIA
Tirana
ALBANIA
GRECJA

Dzieci w Polskich Szkołach

Dzień Edukacji Narodowej 2014, Zagrzeb w Chorwacji

Karnawał 2014, Zagrzeb w Chorwacji

Warsztaty Polska Wieś Globalna, Zagrzeb w Chorwacji

Szkółka Polonijna, Skopje w Macedonii

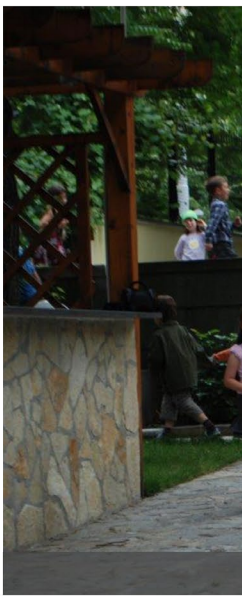

Warsztaty świąteczne w Szkółce języka polskiego, Osijek w Chorwacji

kurs języka polskiego, Bijelo Polje w Czarnogórze

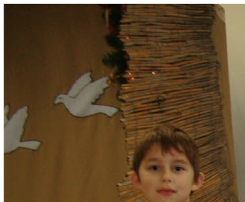

Dzień Dziecka 2012, Belgrad w Serbii

Rozpoczęcie roku, Zagrzeb w Chorwacji

Jasełka, Zagrzeb w Chorwacji

Dzień dziecka 2013, Belgrad w Serbii

Dzień Dziecka 2012, Belgrad w Serbii

Dzień dziecka 2012, Belgrad w Serbii

Jasełka, Zagrzeb w Chorwacji

Zajęcia pozalekcyjne w plenerze, Chorwacja

Miejsca Pamięci

IV

Pomniki, place i ulice
Cmentarze i tablice pamięci
Miejsca związane z Polską i Polakami

Gdzie jest najwięcej miejsc związanych z Polską?

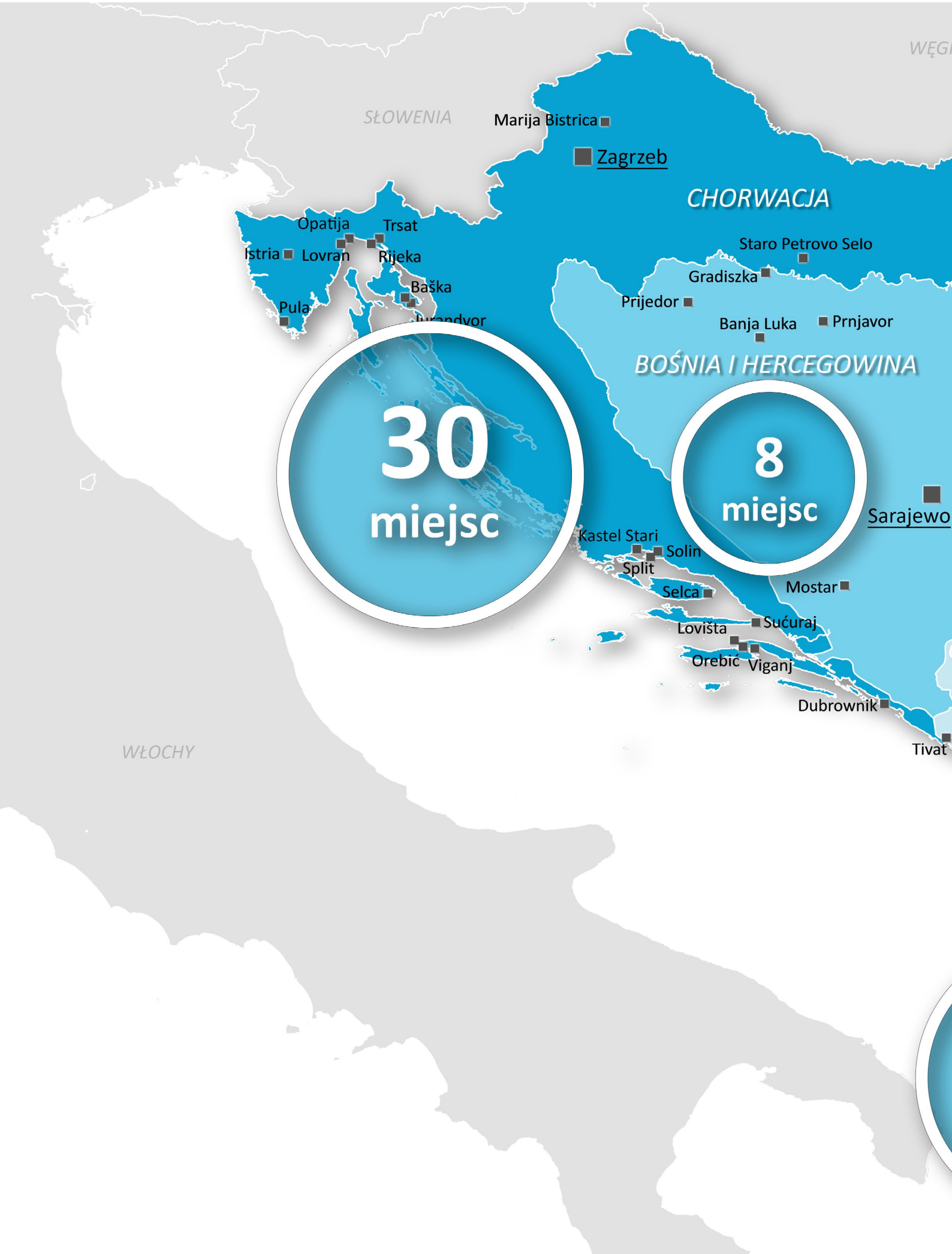

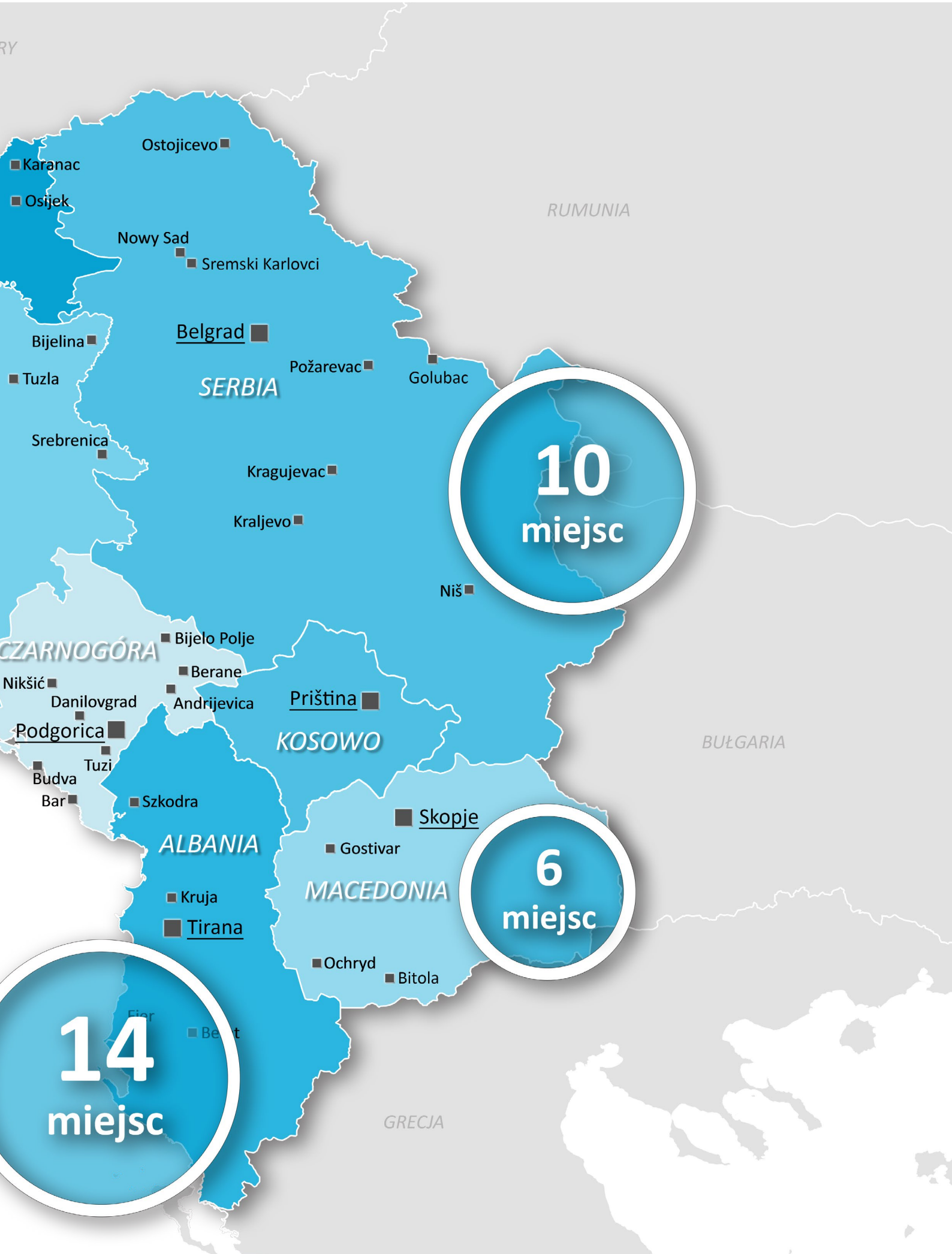
RY
Ostojicevo
Karanac
Osijek
RUMUNIA
Nowy Sad
Sremski Karlovci
Belgrad
Bijelina
Požarevac
Golubac
Tuzla
SERBIA
Srebrenica
Kragujevac
10
miejsc
Kraljevo
Niš
CZARNOGÓRA
Bijelo Polje
Berane
Nikšić
Danilovgrad
Andrijevica
Priština
Podgorica
KOSOWO
BUŁGARIA
Tuzi
Budva
Bar
Szkodra
Skopje
ALBANIA
Gostivar
6
miejsc
MACEDONIA
Kruja
Tirana
Ochryd
Bitola
14
miejsc
GRECJA

Albania

Pomnik Chopina w Tiranie

Odsłonięcie marmurowej tablicy z nazwą placu Fryderyka Chopina w Tiranie, obok pomnika z popiersiem kompozytora

Uroczystość odsłonięcia pomnika Prof. Stanisława Zubera

Pomnik profesora Stanisława Zubera w Kucovie

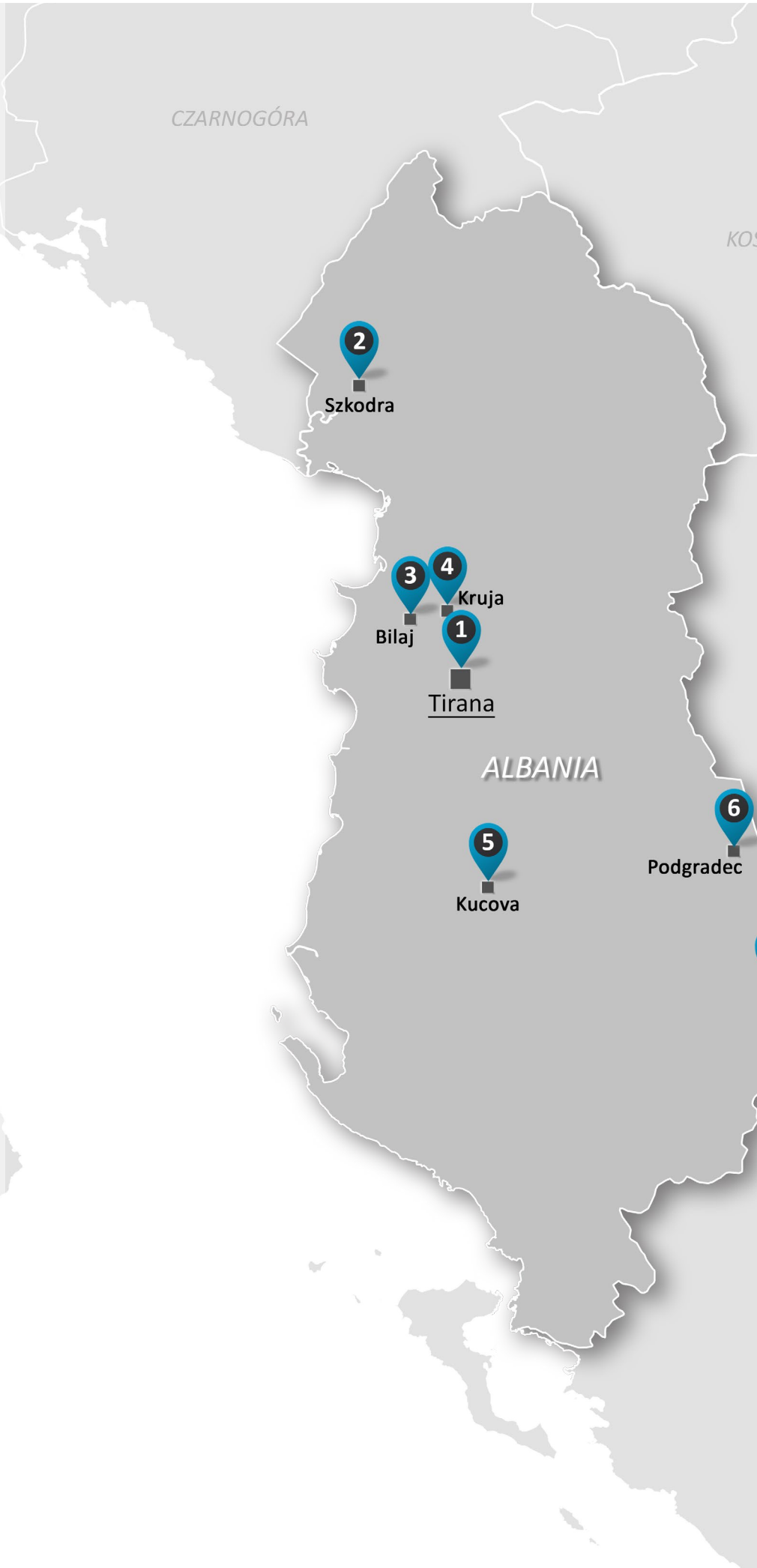

Największe zasługi dla Albanii wniósł prof. Stanisław Zuber, który sporządził mapę geologiczną kraju, odkrył złoża ropy naftowej (eksploatowane do dzisiaj) i położył podwaliny pod budowę przemysłu wydobywczego. Obecnie cenione są prace polskich archeologów prowadzących wykopaliska w okolicach Szkodry.

Miejsca związane z Polską:

1 **TIRANA:**
- Pomnik Chopina
- Plac Chopina
- Ulica Jana Pawła II
- Ulica Stanisława Zubera
- Dzwon obok piramidy – odlany z łusek karabinowych, zebranych przez dzieci po zamieszkach spowodowanych upadkiem piramid finansowych i pobłogosławiony przez JP II
- Katedra katolicka – relikwie Jana Pawła II

2 **SZKODRA:**
- Katedra – tablica ku czci Jana Pawła II
- Kościół – kamień węgielny od Jana Pawła II i zwrócony obraz
- Wykopki archeologiczne

3 **BILAJ:**
- Kościół – relikwie Jana Pawła II

4 **KRUJA:**
- Polonica w muzeum w twierdzy Skandenberga

5 **KUCOVA:**
- Pomnik Stanisława Zubera

6 **POGRADEC:**
- Tablice Marii Skłodowskiej – Curie i Mikołaja Kopernika na głównej alei spacerowej

7 **BOBOSZTICA:**
- Wioska założona przez polskich krzyżowców

Bośnia i Hercegowina, Serbia, Kosowo

Cmentarz Lotników w Belgradzie, Serbia

CHORWACJA

Srbac

Cjelinowac

Banja Luka

Devetina

Prnjavor

Novi Martiniac

Lukawac

BOŚNIA I HERCEGOWINA

Sarajewo

3

Śremski Karlovci

1

Belgrad

SERBIA

4

Blace

CZARNOGÓRA

Priština

KOSOWO

ALBANIA

Cmentarz Novi Martinec, BiH

Cmentarz w Devetinie, BiH

Twierdza w Golubac, Serbia

Pomnik Fryderyka Chopina, Serbia

Tablica Ligi Jugosłowiańsko-Polskiej, Serbia

BOŚNIA I HERCEGOWINA

Podczas II wojny światowej, w szeregach partyzantki jugosłowiańskiej walczyło ok. 3 tys. Polaków, a mogiły części z nich można odnaleźć na cmentarzach wojskowych w Prnjaworze i Srbacu.
Na terenie dzisiejszej BiH znajduje się 7 cmentarzy, na których zlokalizowane są polskie mogiły (Sarajewo, Banja Luka, Devetina, Srbac, Lukawac i Cjelinowac).
Ambasada RP opiekuje się polskimi cmentarzami ze względu na to, że rodziny zmarłych wyjechały już z BiH.

SERBIA

Istnieją udokumentowane dane, że polscy oficerowie brali udział w Pierwszym Powstaniu Serbskim 1804-1813 r. W drugiej połowie XIX wieku, a szczególnie po upadku Powstania Styczniowego, przybyło do Serbii szereg lekarzy, którzy osiedliwszy się tutaj odegrali poważną rolę w rozwoju kultury medycznej tego młodego państwa słowiańskiego. W okresie międzywojennym działała Liga Jugosłowiańsko - Polska, która miała na celu organizowanie kontaktów gospodarczych i kulturalnych z Polską. Liga udzieliła ogromnej pomocy polskiemu wojsku i cywilom, którzy przez Jugosławię przedostawali się na Zachód.

Miejsca związane z Polską:

SERBIA

BELGRAD:
- Kalamegdan w Belgradzie – znajduje się tam zachowany unikatowy egzemplarz TKS – polskiego lekkiego czołgu rozpoznawczego
- tablica Ligi Jugosłowiańsko – Polskiej w Belgradzie (ul. Uzun Mirkova) - organizacji pomagającej Polakom w przedostaniu się do nieokupowanych przez Niemcy i ich sojuszników państw Europy w czasie II wojny światowej
- ulica Tadeusza Kościuszki
- ulica T. Jeża
- ulica Fryderyka Chopina
- popiersie Fryderyka Chopina w parku Manjez
- Cmentarz Commonwealth w Belgradzie gdzie pochowanych jest 17 lotników polskich z okresu II wojny światowej

GOLUBAC:
- twierdza w Golubcu, gdzie zginął Zawisza Czarny

ŚREMSKI KARLOVCI:
- miejsce podpisania Karłowickiego Traktatu Pokojowego 1699 r., (pol. Karłowice)

BLACE:
- ulica Piłsudskiego

BOŚNIA I HERCEGOWINA

- cmentarze, na których zlokalizowane są polskie mogiły i cmentarze wojskowe z mogiłami Polaków walczących podczas II wojny światowej w szeregach partyzantki jugosłowiańskiej

Chorwacja

Tablica upamiętniająca pobyt Marszałka Józefa Piłsudskiego w Opatiji

Popiersie Henryka Sienkiewicza w Opatiji (Kvarner)

Tablica upamiętniająca pobyt Stanisława Witkiewicza w Lovran

Historyczny cmentarz marynarzy w Puli

Pomnik Jana Pawła II w Trsat k/Rijeki (Kvarner)

Tablica poświęcona Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu na wyspie Šolta koło Splitu z 8. września 1932 r.

WĘGRY

Grób pierwszego konsula RP Šandora Ungara na cmentarzu „Mirogoj” w Zagrzebiu

Pomnik papieża Polaka, Marija Bistrica k/Zagrzebia

Tikveš

Rzeźba Papieża Jana Pawła II przed kaplicą Polową w Tikveš

ik papieża Jana
ła II (Solin k/Splitu)

BOŚNIA I HERCEGOWINA

Solin

Šolta

Selca, Brač

k Jana Pawła II
na wyspie Brač

Tablica poświęcona papieżowi Janowi Pawłowi II

Pomnik papieża w Dubrowniku

Dubrownik

Tablica upamiętniająca pobyt w Dubrowniku kompozytora Ludomira Michała Rogowskiego

Miejsca związane z Polską w Zagrzebiu

- Rynek bana Josipa Jelačića
- unijna gwiazda na ulicy Augusta Cesarca
- Katedra Zagrzebska
- Kamienna Brama
- ulica Ljudevita Gaja
- ulica Ruđera Boškovića
- Chorwacka Akademia Nauki i Sztuki
- dom Slavoljuba Penkala (z poch. Polak)
- Chorwackie Archiwum Państwowe
- Muzeum ”Mimara”
- Chorwacki Teatr Narodowy
- ulica Ivana Gundulića
- ulica Warszawska
- Cmentarz ”Mirogoj”
- Park Adolfa Moszynskiego
- Hala sportowa im. Dražena Petrovića
- Stadion piłkarski

Macedonia

26 lipca 1963 roku w Skopje miało miejsce silne trzęsienie ziemi, w którym ponad 70 % budynków mieszkalnych miasta uległo zniszczeniu. Dyrektorem programu ONZ do odbudowy Skopje w 1964 roku został Adolf Ciborowski, architekt o dużym doświadczeniu w planowaniu odbudowy miasta. Wraz z architektami i planistami z całego świata, a w dużej mierze z Polski zaplanowano odbudowę stolicy Macedonii, która istnieje do dziś dzięki pracy Ciborowskiego oraz zespołowi polskich architektów.
Eugeniusz Wierzbicki, Wacław Kłyszewski i Jerzy Mokrzyński nazywani „Tygrysami" to polscy architekci, którzy w 1966 roku podjęli się realizacji projektu budowy Muzeum Sztuki Współczesnej w Skopje.

Muzeum sztuki współczesnej, Skopje

Józef Obrębski, znany polski i amerykański wykładowca, dzięki wsparciu Bronislawa Malinowskiego, otrzymał stypendium Rockeffelera, aby w latach 1932-1933 prowadzić badania terenowe w Macedonii. Projekt ten miał wielkie znaczenie dla nauki i etnologii macedońskiego folkloru. Obrębski zbierał materiały o dużej wartości etnograficznej.
Badania antropologiczne na terenie Macedonii kontynuuje Instytut Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (Prof. Marcin Lubaś).

Miejsca związane z Polską:

1 **SKOPJE:**
- Muzeum Sztuki Współczesnej, zaprojektowane przez polskich architektów
- popiersie Fryderyka Chopina i park im. Fryderyka Chopina w skopijskiej gminie Kisela Voda
- ulica Adama Mickiewicza

2 **STRUGA:**
- popiersie Adama Mickiewicza w Alei Poetów, w Strudze, mieście Światowego Festiwalu „Struškie Weczory Poezji"

3 **SOPOT:**
- pomnik upamiętniający zamach terrorystyczny w czasie konfliktu bałkańskiego w 2003r., w którym zginęli dwaj polscy żołnierze - sierżant Piotr Legencki i sierżant Paweł Mikułowski

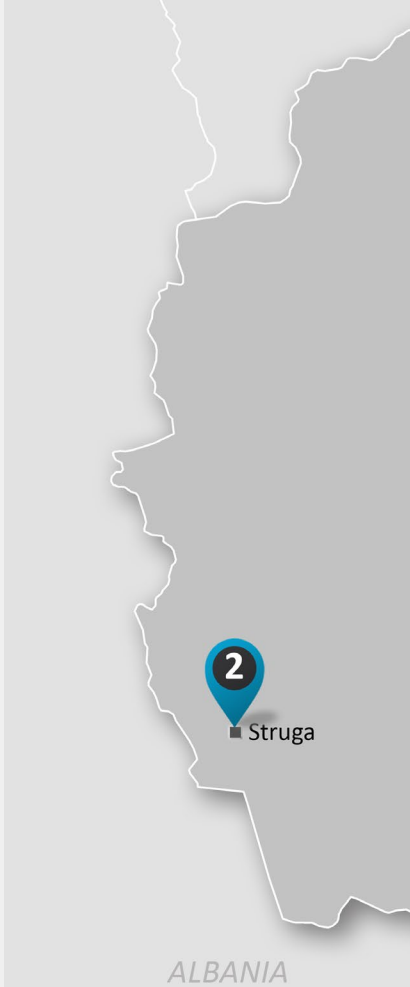

Pomnik upamiętniający z
w miejscowo

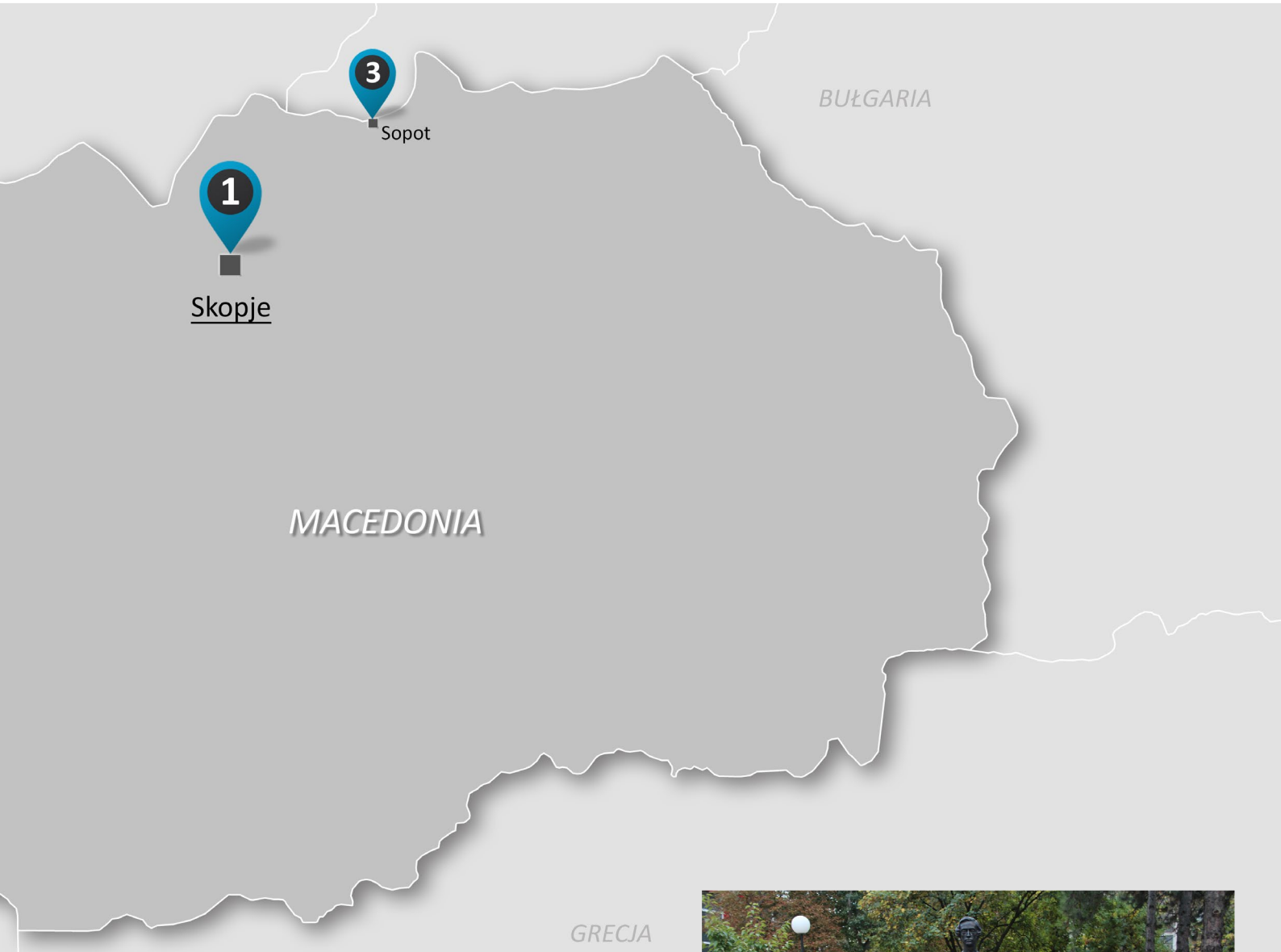

AMACH TERRORYSTYCZNY
OŚCI SOPOT

Popiersie Fryderyka Chopina w parku jego imienia, Skopje

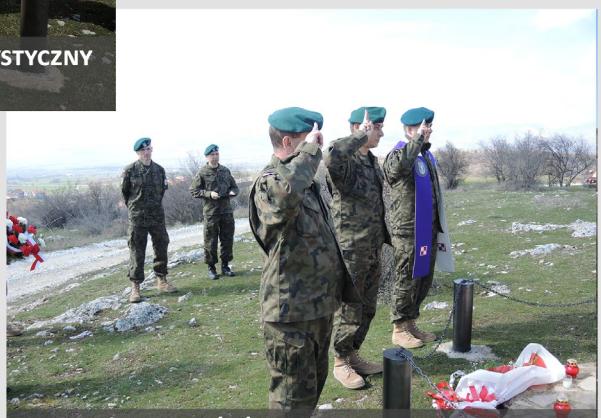

Złożenie wieńców pod pomnikiem, Sopot

Odsłonięcie popiersia Adama Mickiewicza, Towarzystwo „Wisła", Struga

Turystyka

V

Drogi dojazdowe
Miejscowości turystyczne
Wyspy i parki krajobrazowe

Którędy Polacy jeżdżą na wakacje?

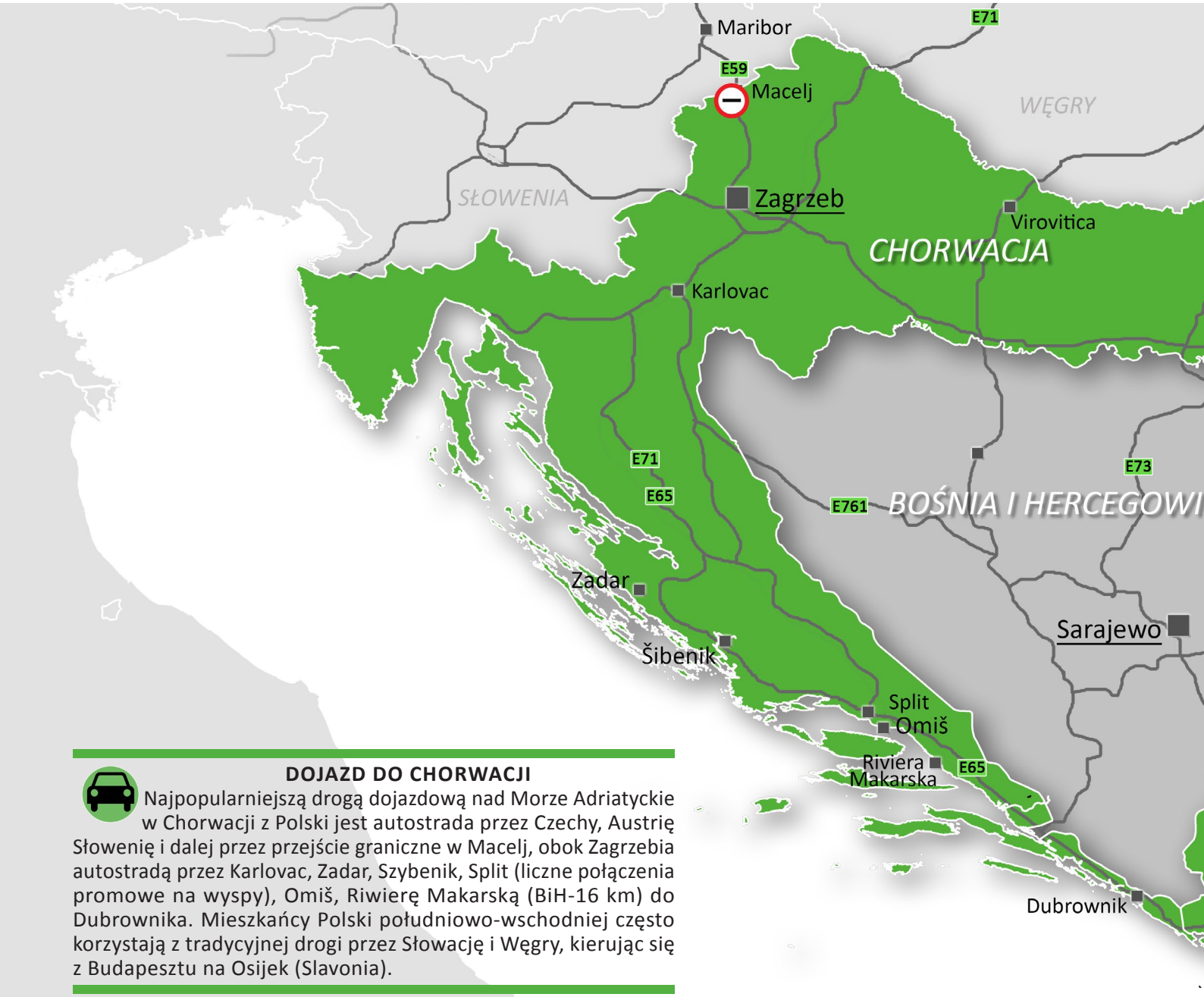

DOJAZD DO CHORWACJI

Najpopularniejszą drogą dojazdową nad Morze Adriatyckie w Chorwacji z Polski jest autostrada przez Czechy, Austrię Słowenię i dalej przez przejście graniczne w Macelj, obok Zagrzebia autostradą przez Karlovac, Zadar, Szybenik, Split (liczne połączenia promowe na wyspy), Omiš, Riwierę Makarską (BiH-16 km) do Dubrownika. Mieszkańcy Polski południowo-wschodniej często korzystają z tradycyjnej drogi przez Słowację i Węgry, kierując się z Budapesztu na Osijek (Slavonia).

DOJAZD DO CZARNOGÓRY

Najdłuższą trasą, ale najwygodniejszą jest droga przez Cieszyn, Bratysławę, Wiedeń, Maribor, Zagrzeb, Karlovac, Split, Dubrownik, Budvę oraz Ulcinj. W dużej części przebiega autostradami. Długość i trudy podróży wynagradzają wspaniałe widoki oraz możliwość zobaczenia Dubrownika.

DOJAZD DO ALBANII

Jadąc z Polski przez Słowację i Węgry trasa wiedzie cały czas autostradami. Z Węgier można jechać przez Serbię, przez Chorwację lub przez Bośnię i Hercegowinę. Najkrótsza droga wiedzie przez BiH, jednak ze względu na stan dróg w tym kraju, lepiej wydłużyć trasę i ominąć BiH. W zależności od wybranej trasy, do Albanii można wjechać z Czarnogóry (przejście Hani i Hotit) lub z Macedonii (przejście Qafë Thanë nad Jeziorem Ochrydzkim).

WŁOCHY

Przejścia graniczne wymienione w opisach tras przejazdu

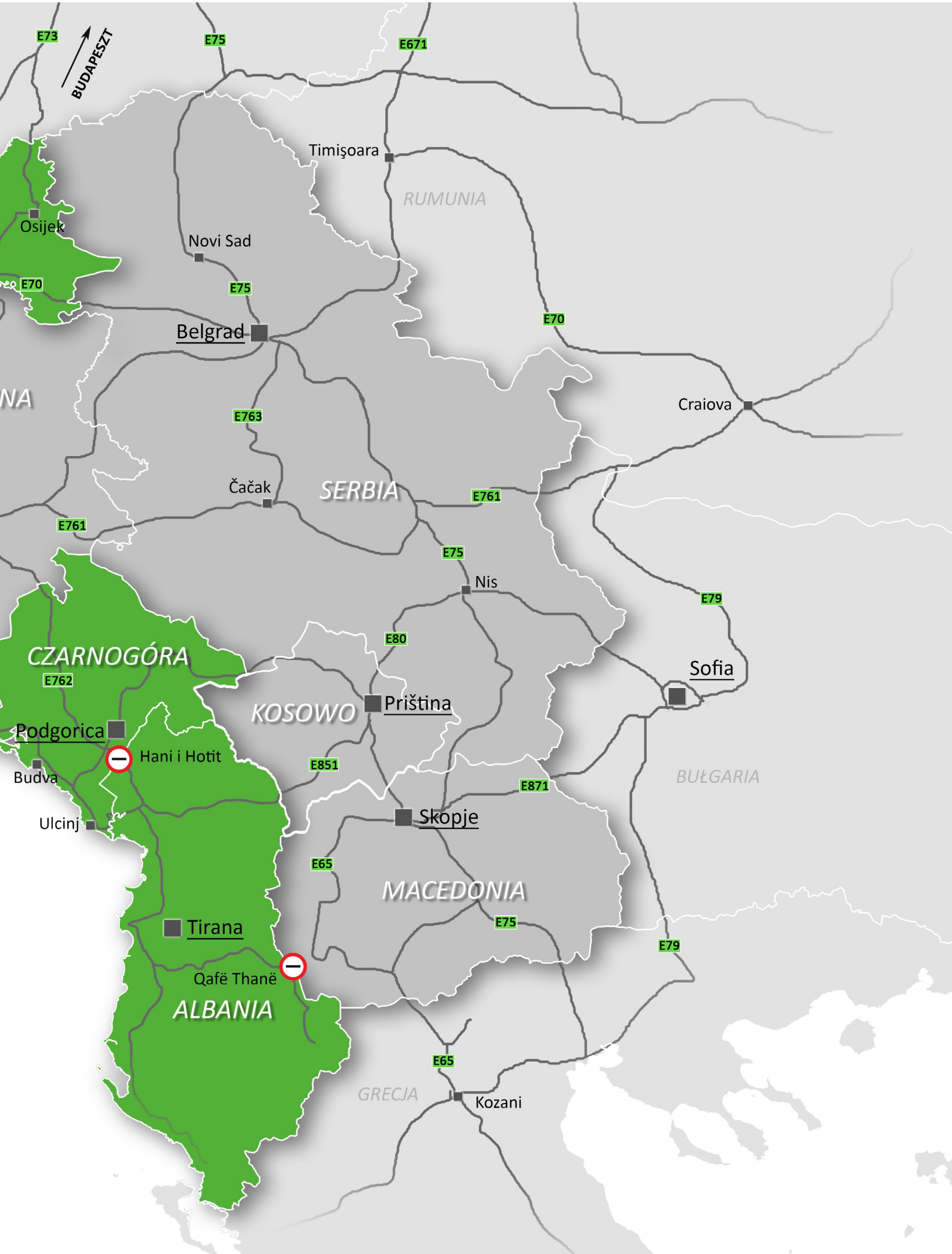
E73
BUDAPESZT
E75
E671
Timişoara
RUMUNIA
Osijek
Novi Sad
E70
E75
Belgrad
E70
NA
Craiova
E763
Čačak
SERBIA
E761
E761
E75
Nis
E79
E80
CZARNOGÓRA
E762
Sofia
KOSOWO
Priština
Podgorica
Hani i Hotit
E851
BUŁGARIA
Budva
E871
Ulcinj
Skopje
E65
MACEDONIA
Tirana
E75
E79
Qafë Thanë
ALBANIA
E65
GRECJA
Kozani

Albania, Bośnia i Hercegowina, Macedonia, Serbia, Kosowo

BOŚNIA I HERCEGOWINA

Sanktuarium w Medziugorie

Najczęściej odwiedzane miejsca to słynne sanktuarium w Medziugorie, Mostar i Sarajewo. Turyści polscy często zwiedzają Bośnię i Hercegowinę wracając własnym transportem z wybrzeża Chorwacji do Polski.

ALBANIA

Tirana - Plac Skënderbej

Zorganizowany grupowy wypoczynek polskich turystów ma miejsce praktycznie na całym wybrzeżu morskim Albanii, głównie w okolicach Sarandy (południe kraju) i Durres (największe miasto na wybrzeżu).
Turyści indywidualni, których przybywa do Albanii coraz więcej, wybierają ośrodki położone na południe od miejscowości Vlora.

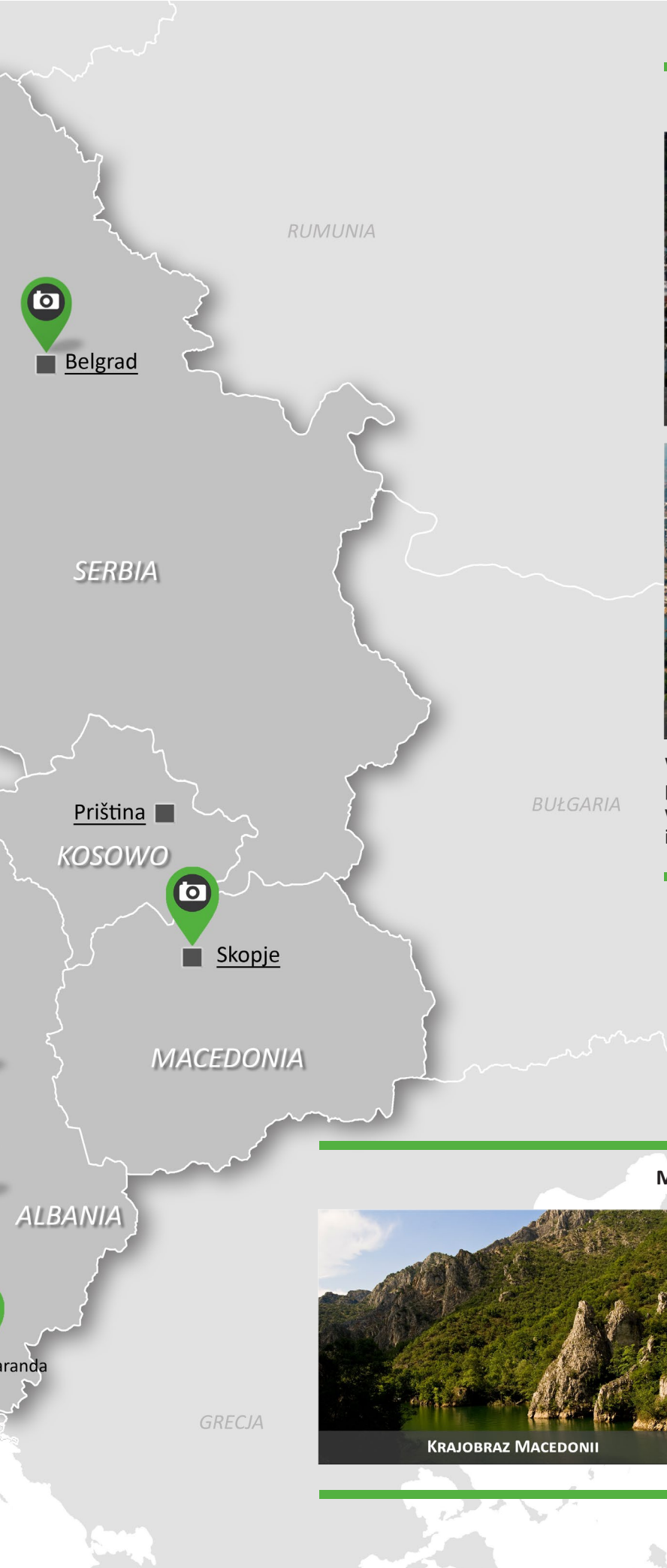

SERBIA

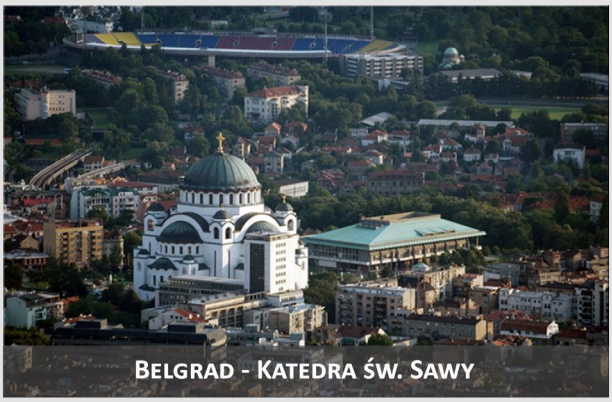
BELGRAD - KATEDRA ŚW. SAWY

PANORAMA BELGRADU

W ostatnim czasie w ofercie biur turystycznych pojawiły się wycieczki objazdowe po Bałkanach, w programie których jest zwiedzanie Nowego Sadu i Belgradu.

MACEDONIA

KRAJOBRAZ MACEDONII

FORTECA W SKOPJE

Chorwacja

Według danych Cho
z analogicznym okre
Z Polski przyjechało
więcej niż w 2012 r.

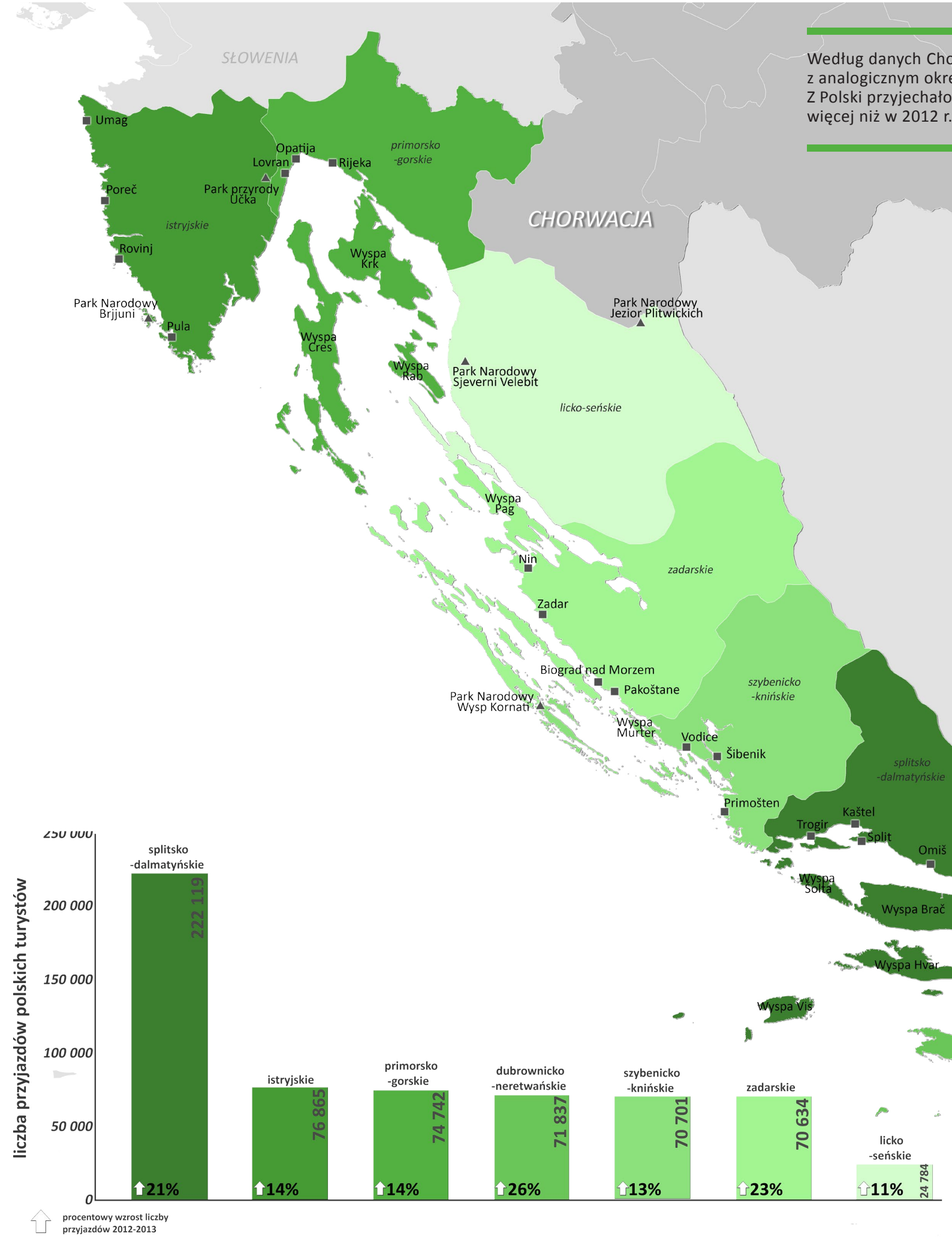

rwackiej Wspólnoty Turystycznej, Chorwację odwiedziło w 2013 roku prawie 13 mln turystów i był to, w porównaniu esem 2012 r., wzrost o 5,6%.
679.519 osób, o 17,5% więcej w porównaniu z 2012 rokiem i odnotowano 4,4 mln noclegów polskich turystów, o 20,3%
Pod względem liczby przyjazdów Polska zajęła 6 miejsce wśród krajów odwiedzających.

KORČULA - PRZYSTAŃ JACHTOWA

KORČULA -STARE MIASTO

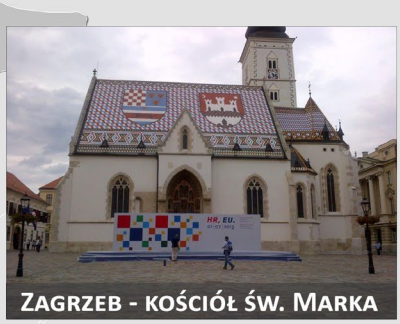
ZAGRZEB - KOŚCIÓŁ ŚW. MARKA

PROM HVAR

STARI GRAD NA WYSPIE HVAR - DYŻUR KONSULARNY

BAZA NURKOWA HVAR

POLSCY POLICJANCI W ZADARZE

OREBIĆ CAMPING

ZACHÓD SŁOŃCA NA PELJEŠCU

POLSKA SZKOŁA WINDSURFINGU W OREBIĆ NA PÓŁWYSPIE PELJEŠAC

Czarnogóra

Kotor

Herceg Novi

Tivat

Bečići

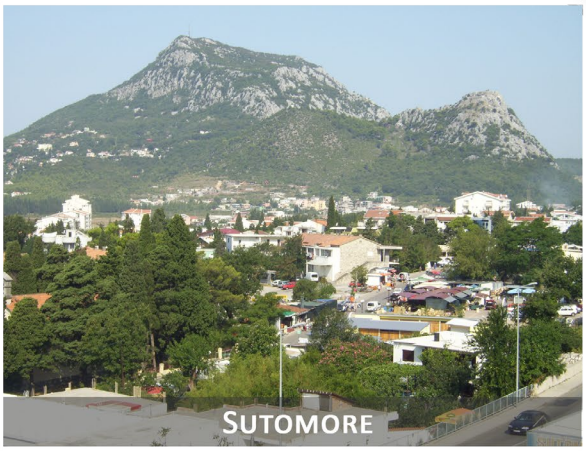
Sutomore

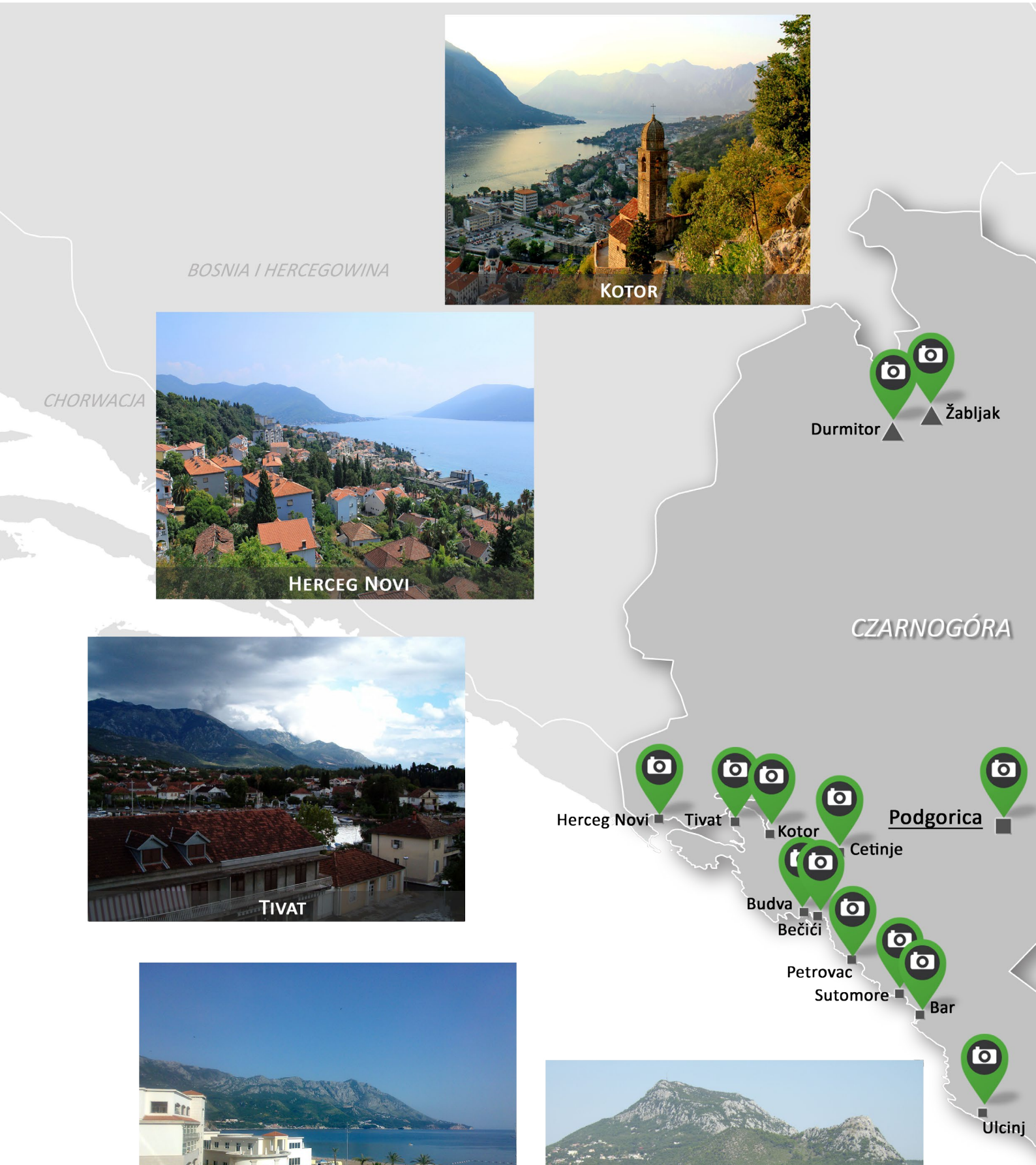
BOSNIA I HERCEGOWINA
CHORWACJA
CZARNOGÓRA
Žabljak
Durmitor
Herceg Novi
Tivat
Kotor
Podgorica
Cetinje
Budva
Bečići
Petrovac
Sutomore
Bar
Ulcinj

SERBIA

KOSOWO

ALBANIA

MACEDONIA

Ambasada RP w Albanii

Rruga e Durresit 123, Tirane

tel: +355 4 45 100 20

fax: +355 4 22 33 364

e-mail: tirana.amb.sekretariat@msz.gov.pl

GPS: 41.331177, 19.810978

Ambasada RP w Bośni i Hercegowinie

ul. Višnjik 20, 71 000 Sarajewo

tel. +387 33 290 500

faks. +387 33 290 519

e-mail: sarajewo.amb.sekretariat@msz.gov.pl

GPS: 43.866574,18.418128

Ambasada RP w Chorwacji

Krležin gvozd 3, 10000 Zagreb

tel. +385 1 48 99 444

fax +385 1 48 34 577

e-mail: hrzagamb@msz.gov.pl

GPS: 45.82061, 15.97013

Ambasada RP w Czarnogórze

ul. Kozaračka 79, 81 000 Podgorica

tel: +382 20 608 320

fax: +382 20 658 581

e-mail: podgorica.amb.sekretariat@msz.gov.pl

GPS: 42.424827, 19.272348

Ambasada RP w Macedonii

ul. Dimitar Pandilov 2a, 1000 Skopje

Tel: +389 2 3248820

Fax: +389 2 3119744

e-mail: skopje.amb.sekretariat@msz.gov.pl

GPS: 41.989981, 21.410897

Ambasada RP w Serbii

ul. Kneza Milosa 38, 11 000 Belgrad

tel: +381 11 20 65 301

fax: +381 361 75 76

e-mail: belgrad.amb.sekretariat@msz.gov.pl

GPS: 44.80421, 20.45819

ISBN 978-83-63743-92-5

© MSZ 2014

Opracowanie merytoryczne:

Ambasada RP w Albanii, Ambasada RP w Bośni i Hercegowinie, Ambasada RP w Chorwacji,

Ambasada RP w Czarnogórze, Ambasada RP w Macedonii, Ambasada RP w Serbii

Skład i opracowanie graficzne:

Centrum Operacyjne MSZ